



4.10.2021

Asia/12

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.09.2021 § 689

HEL 2021-003494 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

27.09.2021 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

20.09.2021 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 25.05.2021 § 221

HEL 2021-003494 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petra Malinin liitteenä olevasta valtuustoaloitteesta iltapäivähoidon turvaamiseksi palveluiden väliin putoaville lapsille:

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa virikkeellistä ja turvallista toimintaa lapsille ennen ja jälkeen koulupäivän. Aamu- ja iltapäivätoiminnasta säädetään perusopetuslain luvussa 8 a. Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille. Kunta päättää toiminnan laajuudesta.

Mikäli mahdollista, erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Jos



oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen mahdollisuuksien mukaan oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä tukee erityistä tukea saavien oppilaiden kehitystä.

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajien ja toimipaikan iltapäivätoiminnan henkilöstön kanssa sovitaan, miten erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen iltapäivätoiminnan aikana.

Iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2020-2021 noin 8 200 lasta, joista erityisen tuen oppilaita on noin 16%. Lähtökohtana on, että kaikki toimintaan hakuaikana hakeneet otetaan toimintaan. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista 90 % osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan ja 50% kesäajan lomatoimintaan. Toimintaa järjestetään pääsääntöisesti omissa pienryhmissä pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille.

Vammaisten sosiaalityössä on tunnistettu asiakkaita, jotka eivät pärjää tai ylikuormittuvat ryhmämuotoisessa iltapäivä- tai loma-ajan toiminnassa.

Muut erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat integroituvat kouluilla, tai niiden lähialueilla toimiviin ryhmiin. Ryhmien koko vaihtelee ja myös niihin integroitujen erityisen tuen oppilaiden määrä. Lapsia sijoitettaessa toimintaan arvioidaan olemassa olevien tilojen mahdollisuudet pienryhmätoimintaan, sekä päivittäisen ulkotoiminnan järjestämisen mahdollisuudet. Lisäksi iltapäivätoiminnan palveluntuottajien ja rehtoreiden kanssa arvioidaan ohjaajien riittävä ryhmäkohtainen resursointi, sekä ohjaajien kyky ohjata lapsiryhmää, joissa erityisen tuen lasten toiminnan ohjaaminen edellyttää erityistä osaamista.

Toimialat ylittävä suunnittelutyö

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan yhteistyönä on kiinnitetty huomiota valtuustoa- loitteessa esiintuotuun haasteeseen ja olemassa olevaan palveluaukkoon.

Tämän vuoksi on käynnistetty toimialat ylittävä suunnittelutyö neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin vastaamiseksi iltapäivien ja koulujen loma-ajan osalta. Tunnistettavissa on malli, jossa kyseisille neuropsykiatrisesti oireileville lapsille, sekä vammaisten sosiaalityön asiakkaille olisi jatkossa mahdollista järjestää hoito kotiin hankittavana palveluna. Tämä tulisi kysee-



seen niissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana.

Tavoitteena on ensisijaisesti pohtia moniammatillisesti niitä tukikeinoja ja muotoja, joilla lapsi taikka nuori kykenisi osallistumaan ryhmämuotoiseen iltapäivä- ja loma-ajan toimintaan muiden lasten kanssa. Lapsen edun mukaista ei ole syrjäytyä omasta toimintaympäristöstään ja kotiin tuotava palvelu ei voi olla päätavoite, vaan tavoitteena tulee aina olla, että lapsi tai nuori voi palata kohderyhmänsä toimintaympäristöön ja ensisijaiseen palveluun. Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin. Tuen kesto riippuisi lapsen tai nuoren tarpeesta ja voisi tarvittaessa olla myös pitkäaikaista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa tämän uuden tukimuodon kehittämistä palveluiden väliin putoaville lapsille ja nuorille.

Lapsivaikutusten arviointi

Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta on tärkeä osa lapsen toiminnallisen koulupäivän kokonaisuutta. Järjestämällä lapsille oman ikäluokkansa mukaista aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan toimintaa lisätään lasten yhdenvertaista oikeutta osallistua vapaa-ajan toimintaan. Toiminnalla vahvistetaan lasten osallisuuden tunnetta ryhmän jäsenenä. Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta tukee omalta osaltaan perheiden arjen ja työelämän yhteensovittamista.

Käsittely

25.05.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Vastaehdotus: poistetaan sana "tilapäisissä" lauseesta "Tämä tulisi kyseeseen niissä tilapäisissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana", jolloin lause kuuluu:

"Tämä tulisi kyseeseen niissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana."

Poistetaan lause: "Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi määräaikainen tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin."

Korvataan tekstillä: "Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elä-



4.10.2021

Asia/12

mänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin. Tuen kesto riippuisi lapsen tai nuoren tarpeesta ja voisi tarvittaessa olla myös pitkäaikaista".

Lisätään loppuun lause: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa tämän uuden tukimuodon kehittämistä palveluiden väliin putoaville lapsille ja nuorille."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Palve-Kaunisto, palveluvastaava, puhelin: 310 86809
leena.palve(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 25.05.2021 § 110

HEL 2021-003494 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petra Malinin ja 18 muun valtuutetun aloitteesta koskien iltapäivähoidon turvaamista palveluiden väliin putoaville lapsille:

"Aloitteessa esitetään, että Helsinki turvaa jatkossa palveluissa väliin-putoajiksi jääneiden lasten iltapäivätoiminnan kotiin esimerkiksi yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja lapsiperheiden kotipalvelun välillä. Aloitteessa on myös pyydetty selvittämään, miten tämänhetkinen iltapäivätoiminta vastaa niiden lasten tarpeisiin, joilla on oppimisen tuen tarvetta.

Nykytilanteen kuvaus

Perusopetuksen iltapäivätoimintaa järjestetään 1.–2.-luokkalaisille ja 3.–9.-luokkalaisille erityisen tuen oppilaille kouluissa tai muissa koulujen lähellä olevissa lasten vapaa-ajan toimintaan soveltuvissa tiloissa. Vammaisten sosiaalityössä on tunnistettu asiakkaita, jotka eivät pärjää tai jaksaa ryhmämuotoisessa iltapäivä- tai loma-ajan toiminnassa ja asiakkaita, jotka ylikuormittuvat niissä.



4.10.2021

Vammaispalvelulain (380/1987) tavoitteena on edistää vammaisen henkilön itsenäistä selviytymistä ja vähentää vamman aiheuttamia rajoitteita tai esteitä. Vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla ja tukitoimilla edistetään myös vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä.

Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua tavanomaisista elämän toiminnoista. Vammaisten sosiaalityön asiakkaita ovat vaikeavammaiset lapset ja nuoret, erityishuollon asiakkaat sekä autistiset asiakkaat, joille vastuutyöntekijä on määritelty vammaisten sosiaalityöstä.

Vammaispalvelulaki on toissijainen laki, jonka mukaan vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla.

Kehitysvammaiset 3.–9.-luokkalaiset koululaiset voivat saada iltapäivähoitoa sekä loma-ajan hoitoa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan järjestämänä. Hoitoa järjestetään eri puolilla Helsinkiä. Erityishuoltona ei järjestetä varsinaista hoitoa, mutta mikäli palvelu sisältyy asiakkaan erityishuolto-ohjelmaan, se on asiakkaalle maksutonta.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä säädettyä kotipalvelua koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan lasten- ja kodinhoidon järjestämisellä kotipalveluna tarkoitetaan esimerkiksi lapsiperheiden kotiin annettavia palveluja, jotka ovat tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen, ei sen puolesta toteuttaminen. Työskentely tapahtuu yhdessä muiden perheen kanssa toimivien tahojen kanssa. Palvelua on mahdollisuus saada kaupungin omana palveluna tai lyhytaikaisissa tarpeissa palvelusetelillä tuotettuna. Lapsiperheiden kotipalvelun tarkoitus ei ole lapsen iltapäivähoitoon järjestäminen toistaiseksi kotiin, jotta vanhemmat voisivat käydä töissä.

Sosiaali- ja terveystoimialalla tuotetaan sosiaalihuoltolain ja sosiaalityön palveluja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti ja yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan eri toimintojen kanssa.

Toimialat ylittävä suunnittelutyö

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä on kiinnitetty huomiota valtuustoaloitteissa esiintuotuun haasteeseen ja olemassa olevaan palveluaukkoon.



Tämän vuoksi on aloitettu toimialat ylittävä suunnittelutyö neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin vastaamiseksi iltapäivien ja loma-aikojen osalta.

Tavoitteena on ensisijaisesti pohtia moniammatillisesti niitä tukikeinoja ja -muotoja, joilla lapsi tai nuori kykenisi osallistumaan ryhmämuotoiseen iltapäivähoitoon muiden lasten kanssa. Lapsen edun mukaista ei ole syrjäytyä omasta toimintaympäristöstään. Kotiin tuotava hoito ei voi olla päätavoite, vaan tavoitteena tulee aina olla, että lapsi tai nuori voi palata omaan toimintaympäristöönsä.

Valmisteilla on malli, jossa neuropsykiatrisesti oireileville lapsille sekä vammaisten sosiaalityön asiakkaille olisi jatkossa mahdollista järjestää iltapäivähoitoa kotiin hankittavana palveluna niissä tilapäisissä tilanteissa, joissa iltapäivähoitoa ei voida järjestää perusopetuksen iltapäivätoimintana tai muun ensisijaisen lainsäädännön turvin.

Suunnittelu on aloitettu myös mallista, jossa suunnitellusti ja kohdenneustusti järjestettäisiin tilapäistä ja määräaikaista neuropsykiatrista valmennusosaamista hyödyntävää sosiaaliohjausta perheille niissä hetkellisissä tilanteissa, joissa lapsi ei voi osallistua iltapäivähoitoon. Sosiaaliohjauksen tarkoituksena ei ole korvata lapsen hoitoa eikä mahdollistaa esimerkiksi vanhemman työssäkäyntiä, vaan työskennellä siten, että perhe saa voimavaroja ja keinoja tukea lasta.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin iltapäivisin ja loma-aikoina vastataan parhaiten kehittämällä toimintaa edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Iltapäivähoidon turvaamisella on vaikutuksia sekä lasten että perheiden hyvinvointiin. Palvelujen kehittämisessä on huomioitava lapsen etu. Jos lapsi eristetään omasta toimintaympäristöstään, on siinä syrjäytymisen riski ja mahdollisuus, että ratkaisu vaikeuttaa lapsen arkea ja siitä selviytymistä jatkossa. Määräaikaisina palveluina sosiaalihuollon ja sosiaalityön palvelut turvaavat lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia niissä tilanteissa, joissa osallistuminen perusopetuksen järjestämään iltapäivähoitoon ei ole tilapäisesti mahdollista.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi



4.10.2021

Asia/12

Monica Lindberg, neuvolan ja lapsiperheiden kotipalvelun päällikkö, puhelin: 310 58352

monica.lindberg(a)hel.fi

Jonna Weckström, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545

jonna.weckstrom(a)hel.fi
